

Áfangalýsing – Náttúrufræði

Menntaskóli Borgarfjarðar

Námsgrein:

NÁT 304- fyrir Náttúrufræðibraut

Fjöldi framhaldsskólaeininga:

4

Undanfari:

NÁT 102, NÁT 204

Lýsing á efni áfangans:

Í þessum áfanga er fjallað um almenna líkamsstarfsemi mannsins. Tekin eru fyrir helstu líffærakerfi mannsins og grunnlífeðlisfræði þeirra.

Kennslugögn:

Inquiry into Life , Silvia S. Mader, 13. útgáfa 2011.

Ensk- íslenskur orðalisti fyrir líffræði, Árni Heimir Jónsson.

Handbækur/greiningarlyklar eftir þörfum

Myndbönd/DVD og efni á netinu

Aukaefni frá kennara, t.d. ljósrituð litaverkefni

Námsmat:

Kaflapróf; meðaltal prófa á önninni (50%); skilyrði til þess að ná áfanganum er lágmark 4,5 úr meðaltali prófa

Ýmis einstaklingsverkefni (20%)

Skýrslur úr verklegum æfingum, niðurstöður úr hópverkefnum (20%)

Mat kennara á vinnu nemenda, vinnubrögðum og framförum (10%)

Lokamarkmið áfanga:

Markmið: Að nemandi læri um

- ▲ líffræði vefdýra og helstu vefjagerðir
- ▲ uppbyggingu og starfsemi helstu líffærakerfa mannsins s.s. meltingar-, hringrásar-, ónæmis-, loftskipta-, þveitis-, tauga-, stoð- og æxlunarkerfis
- ▲ bygging og starfsemi helstu skynfæra og innkirtla

Nemandi skal hafa aflað sér almennrar þekkingar og skilnings á :

helstu vefjagerðum

- ▲ húð, byggingu og þátt í hitatemprun
- ▲ samvægi, neikvætt og jákvætt ans

uppbyggingu meltingarvegar og meltingu dýra

- ▲ sundrun fæðunnar og efnasamsetningu meltingarsafa
- ▲ starfsemi lifrar
- ▲ upptöku meltrar fæðu
- ▲ mataræði, vítamín og stein- og snefilefni

hringrásarkerfi mannsins

- ▲ hjarta og æðum
- ▲ blóði, samsetningu þess og þátt í hitastjórnun
- ▲ þróun hryggdýrshjarta
- ▲ taugastjórnun hjartsláttar og flæði blóðs um hjarta
- ▲ helstu áhættuþáttum hjarta- og æðasjúkdóma

ónæmiskerfi mannsins

- ▲ ósérhæfðum og sérhæfðum vörnum
- ▲ vessabundnu og frumubundnu ónæmi
- ▲ ABO og Rh blóðflokkakerfum

þveiti og vökvastjórn mannlíkamans

- ▲ osmósustjórnun
- ▲ niturúrgangi
- ▲ starfsemi spendýranýrnungs

mismunandi gerðum skynnema

- ▲ bragð- og lyktarskyn
- ▲ starfsemi augna og eyrna

hreyfingum dýra

- ▲ samspil stoðgrinda og vöðva
- ▲ byggingu beina og vöðva
- ▲ vöðvasamdrátt og samspil vöðva og tauga

hormónum spendýra

- ▲ helstu innkirtlum og hormón þeirra
- ▲ sjúkdómum af völdum hormónaröskunar
- ▲ stjórn blóðsykurs

æxlunarkerfi mannsins

- ⤴ byggingu og starfsemi eistna og eggjastokka
- ⤴ hormónastjórn kynkirtla
- ⤴ tíðahringnum
- ⤴ getnaðarvörnum og kynsjúkdómum

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

nota ljóssmásjá

skoða frumur og vefi með ljóssmásjá

vinna skýrslur úr verklegu efni

nýta upplýsingatækni við öflun upplýsinga og heimilda við verkefnavinnu

Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

viðhalda eigin heilbrigði og þekkja eigin líkama

taka ábyrgð á eigin lífsháttum

takast á við frekara nám í náttúru- og/eða heilbrigðisgreinum